

EIGENZINNIG KRANTENARTIKEL

VAK: LEVENSBESCHOUWELIJKE VAKKEN • DUUR: 1 LESUUR

DOELSTELLING(EN)

Algemene doelen en de link met de vakoverschrijdende eindtermen vind je in de handleiding bij dit lespakket.

WERKWIJZE

De leerlingen ontdekken bij het begin van de les een klaslokaal vol zwerfvuil. Na een kort reflectiemoment gaan ze in teams aan de slag. Elk team heeft een zwerfvuilmascotte en werkt via een brainstorm en verhaallijn naar een eigenzinnig krantenartikel toe. Dit presenteren ze op het einde van de les aan hun collega-verslaggevers.

MATERIAAL/MEDIA

zwerfvuil (verzameld in en rond de school), digitaal fototoestel, papiertape

Per team: tijdschriften en kranten (eventueel op voorhand aan de leerlingen vragen om deze mee te brengen), dikke stiften (3 kleuren), 3 grote papiervellen (eventueel de witte achterkant van een oude poster), scharen, lijmstiften

VOORBEREIDING

Verzamel zwerfvuil dat op de speelplaats, aan de schoolpoort of de bushalte voor de school rondslingert (blikje, koekjesverpakking, chipszakje, kauwgom (kan je op blad papier kleven), bananenschil, klokhuis van een appel, metrokrantje, sigarettenpeuk,...). Schik de tafels en stoelen in de klas zodat je groepen van 4 à 5 leerlingen een plaatsje kan geven rond een tafel (schuif enkele banken tegen elkaar). Leg op elk van de tafels een hoopje zwerfvuil en laat ook wat afval rondslingeren in de klas.

Lesbegin	
Doel: De leerlingen uiten hun mening en gevoel bij het vinden van zwerfvuil in hun klas.	Materiaal: zwerfvuil
Werkvorm en/of organisatie: klasgesprek	Tijd: 3 minuten

Vraag aan de leerlingen bij het binnenkomen om plaats te nemen rond een tafel. Zo zijn de teams meteen verdeeld. De leerlingen zullen waarschijnlijk verbaasd of verontwaardigd reageren bij het zien van al dat 'rondzwerfend vuil' in de klas. Gebruik die reacties voor een korte inleiding tot de les. Mogelijke vragen hierbij:

- Hoe voel jij je als je een vuile klas binnenkomt?
- Wie heeft dit afval hier achtergelaten, denk je? Waar zou het vandaan komen?
- Gooi je zelf ook af en toe iets op de grond? Waarom doe je dat?
- Zou je iemand aanspreken die iets op de grond gooit? Zou je iets oprapen dat je niet zelf op de grond gooide?

EIGENZINNIG KRANTENARTIKEL

Lesfase 1: Brainstorm in woord en beeld	
Doel: De leerlingen verbreden en verdiepen het onderwerp 'zwerfvuil' en vermijden hierbij cliché denken.	Materiaal: per team: tijdschriften en kranten (vraag eventueel aan de leerlingen om dit zelf mee te brengen), dikke stiften (3 kleuren), 3 grote papiervellen (eventueel de witte achterkant van een oude poster), scharen, lijmstiften
Werkvorm en/of organisatie: brainstorm - groepswork	Tijd: 7 minuten

Vertel de leerlingen dat ze nu in teams en aan de hand van creatieve opdrachten gaan nadenken over dat stukje zwerfvuil. Verklap nog niet dat het einddoel een artikel schrijven is.

Elk team kiest een 'mascotte': één voorwerp uit het zwerfvuil dat op en rond de school gevonden werd, bijvoorbeeld een blikje. Zorg ervoor dat elk groepje een andere mascotte heeft. De teams leggen hun mascotte in het midden van hun tafel en gooien het andere afval in de juiste vuilnisbak. Controleer of de leerlingen correct sorteren en bespreek fouten klassikaal indien nodig.

Brainstorm over de mascotte van jouw team:

Noteer per team op een gemeenschappelijk blad - zonder overleg - welke woorden, zinnen, beelden... bij jou opkomen i.v.m. jullie voorwerp. Enkel schrijven, tekenen en uitscheuren, nog niets kleven!

Bron: uit het hoofd, uit kranten of tijdschriften. Dit is een brainstorm, dus alles kan en alles mag.

Begeleiding: erop toezien dat de teams voldoende breed gaan bij de brainstorm rond het centrale onderwerp, eventueel wijzen op aanwezige kranten en tijdschriften.

Stel na enkele minuten de volgende vragen:

- Wat is er nodig geweest om het voorwerp tot hier te krijgen?
- Wat gebeurt er met dit voorwerp?
- Wat is er nodig om het te doen verdwijnen? Hoe lang zou dit duren?

Stimuleer de leerlingen om het onderwerp te verbreden en 'out of the box' te denken. Het is de bedoeling dat ze stereotypen en cliché denken vermijden, dus ze mogen heel creatief zijn.

Lesfase 2: Verhaallijn	
Doel: De leerlingen synthetiseren de verworven inzichten op een ludieke, creatieve manier.	Materiaal: per team: tijdschriften en kranten (vraag eventueel aan de leerlingen om dit zelf mee te brengen), dikke stiften (3 kleuren), 3 grote papiervellen (eventueel de witte achterkant van een oude poster), scharen, lijmstiften
Werkvorm en/of organisatie: verhaallijn - groepswork	Tijd: 10 minuten

EIGENZINNIG KRANTENARTIKEL

Elk team selecteert 3 woorden en 3 beelden uit de brainstorm en kleeft/schrijft/tekent deze selectie op één groot blad (waarop ook de mascotte staat). Geef de leerlingen hiervoor een nieuw blad.

Opdracht: maak samen een verhaal met deze 7 ingrediënten (zwerfvuilmascotte + 3 woorden + 3 beelden). 'Vandaag 7 + 1 gratis': Je mag nog één woord, beeld, zelfgemaakte tekening... eraan toevoegen. Het verhaal dient in zekere mate realistisch te zijn.

Begeleiding: teams ondersteunen bij het bedenken van de verhaallijn.

Prestentatie: de teams stellen hun verhaallijn kort aan elkaar voor. Dit hoeft niet vooraan in de klas, ze mogen hiervoor dus in groep blijven zitten.

Lesfase 3: Krantenartikel	
Doel: De leerlingen verkennen problematieken vanuit andere invalshoeken. De leerlingen plaatsen de gecreëerde context in de dimensies tijd en ruimte.	Materiaal: per team: tijdschriften en kranten (vraag eventueel aan de leerlingen om dit zelf mee te brengen), dikke stiften (3 kleuren), 3 grote papiervellen (eventueel de witte achterkant van een oude poster), scharen, lijmstiften, kaartjes bijlage 1
Werkvorm en/of organisatie: krantenartikel schrijven - groepswork	Tijd: 15 minuten

De volgende stap is, op basis van de verhaallijn, een krantenartikel schrijven vanuit een bepaalde invalshoek, of anders gezegd, bekeken met een bepaalde "bril" (sociaal, ecologisch en economisch). Een probleem of situatie heeft immers steeds meerdere aspecten en een goede verslaggeving of probleemaanpak heeft daar aandacht voor. Leg de begrippen kort uit en laat de teams vervolgens een kaartje trekken (bijlage 1) om de invalshoek van hun artikel te bepalen. Ze mogen zelf een keuze maken met betrekking tot tijd en ruimte onder deze voorwaarden:

- Tijd: enkele decennia geleden, heden of toekomst (werken met begrippen zoals ouders, grootouders, kinderen, kleinkinderen, ...)
- Ruimte: landen, regio's, situaties (Noorden, Zuiden, arme buurt, stad, platteland,...)

Het artikel ziet er zo uit: krantenkop + 3 zinnen samenvatting artikel + beeld (collage, tekening, foto,...). Vraag om eerst een kladversie uit te werken.

Begeleiding: Probeer de resultaten in te schatten op basis van de vorige opdrachten. Je mag de teams zeker de ruimte geven om hun ding te doen. Alles kan en mag, er bestaan geen foute voorstellingen of verhalen, focus op het ludieke, creatieve! Denk je dat de artikels op deze manier te absurd zullen worden, vraag dan om een link met de realiteit te bewaren.

EIGENZINNIG KRANTENARTIKEL

Lesafsluiting Toonmoment krantenartikels	
Doel: De leerlingen maken op een korte en gevatte manier een verhaal aanschouwelijk.	Materiaal: krantenartikels, papiertape (ophangen krantenartikel aan muurkrant), fototoestel om eventueel foto's te nemen van het resultaat
Werkvorm: presentatie	Tijd: 15 minuten

Elk team stelt vooraan in de klas kort haar krantenartikel voor. De rest van de klas neemt de rol van collega-verslaggever op en mag dus vragen stellen. Duid eventueel ook een leerling aan die verantwoordelijk is voor het nemen van foto's.

Sluit de les af met een reflectievraag: Wat was volgens jullie het doel van deze opdrachten en deze les? Heeft deze creatieve insteek jullie geïnspireerd en/of gemotiveerd om een andere mening en/of houding aan te nemen ten opzichte van zwerfvuil? Waarom wel/niet?

Om de vorige opdrachten tot een goed einde te brengen, hebben de leerlingen verschillende vaardigheden gebruikt (psychomotorisch, affectief, sociaal, cognitief, meta-cognitief). Deze geïntegreerde manier van werken bevordert de creativiteit. Hun empathisch vermogen werd op een ludieke manier uitgedaagd om zwerfvuil vanuit verschillende invalshoeken te bekijken. Op die manier ontdekten ze ook de link tussen zwerfvuil en duurzame ontwikkeling.

BIJLAGE 1

DUURZAME ONTWIKKELING EN DE 3 P'S • EIGENZINNIG KRANTENARTIKEL

Over wat 'duurzame ontwikkeling' precies betekent of zou moeten inhouden, is het laatste woord nog niet gezegd en geschreven. Er circuleren inmiddels honderden definities over dit begrip. Vaak wordt het omschreven als 'een ontwikkeling die aansluit op de behoeften van de huidige generaties zonder de mogelijkheden van toekomstige generaties in gevaar te brengen om in hun eigen behoeften te voorzien'.

Er is nogal wat kritiek gegeven op die definitie: ze is te abstract of te vaag, ze heeft geen aandacht voor sociale onrechtvaardigheid, enzovoort. Misschien is de volgende omschrijving, ooit opgetekend uit een kindermond, nog het best geschikt om uit te leggen waar het in feite om gaat: 'genoeg, voor altijd, en voor iedereen'. Ze maakt duidelijk dat duurzame ontwikkeling een tijdsdimensie en een ruimtedimensie heeft. Met andere woorden: het begrip is gebaseerd op het besef dat wat we nu doen, gevolgen heeft voor later en dat wat we hier doen, gevolgen heeft voor anderen elders op de wereld.

Bron: LNE-NME Brochure 'EDO, de vlag en de lading.' <http://www.lne.be/themas/natuur-en-milieueducatie/algemeen/edo/docs/vlag-en-lading>

In het document met achtergrondinformatie over zwerfvuil vind je meer uitleg over de sociale, economische en ecologische gevolgen en aspecten van zwerfvuil. Hieronder worden de 3 P's uitgebreid beschreven aan de hand van het voorbeeld van Max Havelaar. (Bron: <http://www.maxhavelaar.nl/keurmerkvoorfairtrade/people-planet-profit>)

Het Max Havelaar keurmerk voor Fairtrade is de enige standaard die de 'Triple P' van duurzame ontwikkeling - People, Planet, Profit - volledig dekt. Via een gegarandeerd eerlijke prijs creëert het keurmerk ruimte voor zowel economische ontwikkeling als milieuverbetering en sociale vooruitgang. Dat maakt het Fairtrade systeem tot een uniek model met de hoogste standaard voor duurzame ontwikkeling.

People

De identiteit van het Max Havelaar keurmerk is vooral verbonden met sociale rechtvaardigheid. De naleving van mensenrechten en arbeidsnormen, volgens het Handvest en de Conventies van de Verenigde Naties, vormen het uitgangspunt. Maar sociale vooruitgang komt er niet als de ecologische basis voor welvaart en gezondheid wordt vernietigd.

Planet

Boeren realiseren zich dat en daarom schakelen veel organisaties om naar biologische teelt. Een deel van de producten met het Max Havelaar keurmerk voor Fairtrade heeft tevens een biologisch keurmerk. Maar ook het Max Havelaar keurmerk zelf staat voor een gezond milieu. De omgang met bodem, water, lucht en biodiversiteit is in Fairtrade aan regels gebonden. Aan basisnormen moet worden voldaan als voorwaarde voor certificatie. Tegelijkertijd biedt het systeem de richtlijnen voor verdere verbetering.

Profit

En de financiële ruimte, want daarzonder gaat het niet. Die ruimte ontstaat door een eerlijke beloning voor geleverde waar. Via de betere handelsvoorwaarden van Fairtrade verbeteren arme boeren geleidelijk aan hun levensstandaard. Ze krijgen middelen in handen om te investeren in hun bedrijfsvoering en in hun milieuprestaties, waarbij biologische certificatie niet zelden de bekroning vormt. In Fairtrade hoort de derde P er helemaal bij. Hij stelt boeren in staat met vertrouwen in de toekomst te werken aan duurzame ontwikkeling.

BIJLAGE 1

DUURZAME ONTWIKKELING EN DE 3 P'S • EIGENZINNIG KRANTENARTIKEL

KAARTJES OM UIT TE KNIPPEN:

Sociaal (mens)

Sociaal (mens)

Ecologisch (milieu)

Ecologisch (milieu)

Economisch (financieel)

Economisch (financieel)

